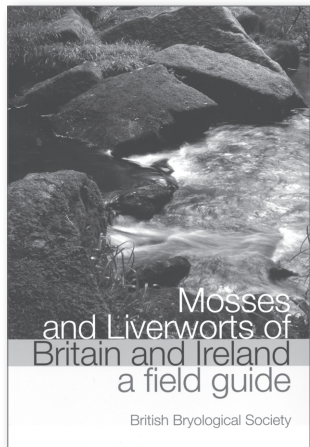

I. ATHERTON, S. BOSANQUET, M. LAWLEY (red.). 2010. **Mosses and liverworts of Britain and Ireland**. vi + 848 str., liczne ryciny kreskowe, około 1490 kolorowych fotografii. Miękka oprawa winylowa, format 21,0 × 14,9 cm. British Bryological Society, Plymouth. Cena: 24,95 £. ISBN 978-0-9561310-1-0.

W sześć lat po opublikowaniu przez A. J. E. Smitha drugiego, zrewidowanego wydania klucza do oznaczania mchów Wysp Brytyjskich¹, do rąk czytelników briologów trafia następne ważne opracowanie poświęcone tym razem wszystkim mszakom tego obszaru, tj. wątrobowcom, glewikom i mchom. Jest to ilustrowany przewodnik terenowy do oznaczania tych roślin, opracowany zbiorowym wysiłkiem członków Brytyjskiego Towarzystwa Briologicznego, najliczniejszej i najprężniej działającej organizacji zrzeszającej badaczy mszaków w świecie. Wydawnictwa atlasowe mszaków cieszą się w ostatnich dekadach dużą popularnością, ale w większości przypadków są to schematycznie opracowane albumy, których główną atrakcją są kolorowe fotografie wybranych gatunków, opatrzone krótkimi opisami, co najwyżej ich autorzy prześcigają się w jakości kolorowych zdjęć.

Omawiany przewodnik wyróżnia się od większości tych atlasów wieloma pozytywnymi cechami. Przede wszystkim ujęta jest w nim cała brioflora Wysp Brytyjskich, która należy do najlepiej zbadanych w Europie, a zapewne i w świecie, a zarazem jest jedną z najbogatszych w tej części świata. Z Brytanii i Irlandii znanych jest prawie 300 gatunków wątrobowców, 4 glewików i 763 mchów. Większość z nich zilustrowana jest kolorowymi fotografiami, ukazującymi najczęściej pokroje roślin lub zbliżenia rozmaitych charakterystycznych elementów ich budowy. Dość często towarzyszą im ryciny kreskowe liści, puszek lub pokrojów całych roślinek, a rozmieszczenie geograficzne na Wyspach Brytyjskich przedstawione jest na mapach punktowych. Tekst objaśniający zawiera opis każdego gatunku, dość obszerną dyskusję na temat podobieństw i możliwości pomyłek z innymi gatunkami oraz omówienie wymagań siedliskowych.

W części wstępnej przewodnika zamieszczony jest ilustrowany klucz do oznaczania wszystkich brytyjskich gatunków mszaków oraz również ilustrowany przewodnik obrazujący najważniejsze cechy morfologiczne tych roślin, w szczególności pokroje i kształty liści. Dla początkujących briologów podane tu zostały podstawowe, praktyczne informacje na temat badania i zbierania mszaków, kluczy do oznaczania oraz sprzętu w jaki należy się zaopatrzyć przed przystąpieniem do ich badania.

Sam przewodnik jest bardzo starannie i estetycznie wydany, a fotografie mszaków są z reguły bardzo dobrej jakości, chociaż niewielki format książki wymusza odpowiednio zmniejszone zdjęcia. Jednakże kieszonkowy format i solidna winylowa okładka zapewniają dużą wygodę w posługiwaniu się nią w terenie. Mimo że przewodnik dotyczy mszaków Wysp Brytyjskich, można polecić go także polskiemu briologom, gdyż większość gatunków w nim zawartych występuje również w naszym kraju. – RYSZARD OCHYRA, ul. Fryderyka Zolla 39, 30-898 Kraków, Polska.

¹ Patrz recenzja R. Ochryry, *Wszechświat* 106(10–12): 324–325 (2005).